

Vlaams
Parlement

vergadering **C143**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 3 maart 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de doorvoerregeling in het Wapenhandeldecreet – 1337 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de handelsbesprekingen tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten – 1344 (2019-2020)	6
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de onderhandelingen over het meerjarig financieel kader 2021-2027 – 1387 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over verontrustende evoluties inzake de democratie in Duitsland – 1440 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de zwakte van de Belgische en Vlaamse diplomatie – 1562 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de spanningen tussen de Vlaamse en federale diplomatie – 1599 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de brief van de minister-president aan de Europese Commissievoorzitter Ursula von der Leyen in het kader van de Green Deal – 1640 (2019-2020)	22

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de doorvoerregeling in het Wapenhandeldecreet – 1337 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): We hebben gemerkt dat de dienst Controle Strategische Goederen (dCSG) blijkbaar is opgetreden tegen de doorvoer van militaire goederen naar Saoedi-Arabië door de Bahri Yanbu en aan de doorvoerder heeft duidelijk gemaakt dat dit schip niet zomaar met deze lading de haven van Antwerpen kon in- en uitvaren. We zijn tevreden met de stappen die de Vlaamse Regering genomen heeft, maar moeten ook oog hebben voor het feit dat voor vele vervoersbedrijven in Antwerpen tot nu toe de precieze implicaties van de doorvoerregeling in het Wapenhandeldecreet niet even duidelijk waren of zijn. Het lijkt ons nodig dat snel aan vervoersbedrijven in de maritieme en luchtvaartsector nadere informatie wordt verstrekt over de toepassing van de doorvoerregeling, meer bepaald wanneer die doorvoer strijdig zou kunnen zijn met het Wapenhandeldecreet of bestemd zou kunnen zijn voor internationaalrechtelijke misdrijven, en die doorvoer bijgevolg vergunningsplichtig is.

Minister-president, kunt u toelichten welke stappen de dCSG en eventuele andere hebben ondernomen naar aanleiding van de geplande aanloop van de Bahri Yanbu?

Welke onder het Wapenhandeldecreet vergunningsplichtige goederen had de Bahri Yanbu aan boord, en voor welke bestemmingen?

Kunt u toelichten op welke bestemmingen en/of bestemmelingen artikel 8 §2/1, 3° c) en d) van het Wapenhandeldecreet momenteel van toepassing geacht wordt? Wat wordt precies aan vervoersbedrijven meegedeeld over wanneer artikel 8 §2/1, 3° c) en d) van het Wapenhandeldecreet van toepassing geacht wordt?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Bij de bespreking van uw vorige vraag had ik al aangegeven dat de dCSG de scheepsagent van de Bahri Yanbu over de vergunningsverplichtingen in het Wapenhandeldecreet geïnformeerd had en dat een onderzoek liep naar de eventuele aanwezigheid van defensiegerelateerde producten aan boord van het bewuste schip.

Na de bevestiging daarvan heeft de dCSG de scheepsagent formeel in kennis gesteld van de vergunningsplicht van de geplande transit van defensiegerelateerde producten. Via de scheepsagent werd dit ook aan de rederij zelf gecommuniceerd. Daarbij maakte de dienst duidelijk dat de vergunningsplicht dient om aan de hand van de door de vergunningsaanvrager verstrekte informatie en verder onderzoek na te gaan of de redenen van de vergunningsplicht werkelijk aan de orde zijn. Als dat het geval zou zijn, zou de vergunning in dezen geweigerd zijn.

De dienst maakte ook afspraken met de douane om de aflading van de defensiegerelateerde producten aan boord te verifiëren. Daarbij zou de dCSG technische bijstand verlenen. Dat nodig geweest zou zijn omdat de verkregen informatie over bepaalde goederen niet helemaal toeliet om vast te stellen of het al dan niet over defensiegerelateerde producten ging.

Na het bericht dat de Bahri Yanbu niet langer in Antwerpen zou aanmeren, heeft de dienst de verkregen informatie en de opgelegde vergunningsplicht verder

gecommuniceerd aan de bevoegde diensten van de lidstaten waar het schip verder zou aanmeren. Daarbij moet het wel duidelijk zijn dat elke lidstaat zijn eigen doorvoerregeling heeft en onze beslissing niet als gevolg heeft dat die andere lidstaten verplicht waren om die beslissing uit te voeren.

De dienst zal tot slot ook andere lidstaten informeren tijdens de volgende vergadering van de EU-werkgroep over onze aanpak van de import, export en doorvoer van conventionele wapens (COARM). Het ging zeker over goederen die vallen onder categorie ML6 van de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen en, beperkter, categorie ML4. ML6 zijn voertuigen en onderdelen daarvoor, ML4 zijn allerlei ontploffingsmechanismen en ladingen, onderdelen en toebehoren daarvoor. Mogelijk ging het ook over goederen die vallen onder categorie ML10 van de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen. Dat zijn vliegtuigen en onderdelen daarvoor. Dat kon op basis van de beschikbare informatie niet met zekerheid vastgesteld worden.

Het was voor de meeste van deze goederen duidelijk dat ze bestemd waren voor onderdelen van de Saoedische strijdkrachten of de Saoedische nationale garde.

Mevrouw Lambrecht, op de gronden die u hebt aangehaald, is het absoluut onmogelijk met een vaste lijst van bestemmingen en bestemmelingen te werken. Zoals ik tijdens de behandeling van uw eerdere vraag om uitleg al heb aangegeven, is het sowieso niet de bedoeling van de transitcontrole met een brede, systematische vergunningsverplichting te werken, maar om te handelen op basis van de verkregen informatie over mogelijk vergunningsplichtige transit.

Wat de aangehaalde gronden betreft, is het ook inhoudelijk zeer moeilijk met lijsten te werken. Verschillende parameters bepalen de mogelijke vergunningsplicht, zoals de specifieke eindgebruiker, het eindgebruik en de aard van de defensiegerelateerde producten. De enige sluitende informatie over landen en personen die effectief voor internationale misdrijven aansprakelijk zijn gesteld, zult u enkel vinden in de rechtspraak van internationale gerechtshoven en, als het om personen gaat, van nationale rechtbanken.

Natuurlijk betekent dat niet dat we de rol van betrouwbare bronnen miskennen indien ze duidelijke aanwijzingen bevatten dat bepaalde landen en actoren op basis van de twee aangehaalde gronden problematische handelingen stellen. Dat is heel duidelijk het geval met het gedrag van Saoedi-Arabië in het gewapend conflict in Jemen. Mijn voorganger en ik hebben ons daar consequent over uitgesproken, ook in het antwoord op uw eerdere vraag om uitleg. Er zijn misschien nog andere landen waar dat duidelijk is, maar die landen zijn heel vaak al aan een multilateraal wapenembargo onderworpen. Die sanctieregimes dienen ervoor om wapens van een dergelijk misbruik weg te houden. Wapenembargo's zijn ook een controlegrond op zich bij doorvoer zonder overname. De conclusies van de Europese Raad over bepaalde landen focussen op de wapenuitvoer. Dat is allemaal publieke informatie waar de dienst Controle Strategische Goederen naar verwijst.

Buiten die gevallen kunnen we in het licht van artikel 8, §2/1, 3°, c) en d), redelijkerwijze enkel geval per geval tot een beoordeling komen. We moeten de relevante actoren hierbij betrekken. Om die reden werkt de dCSG momenteel aan een richtlijn voor de relevante actoren om bij de mogelijke aanwezigheid van defensiegerelateerde producten de informatie over de bestemming en de bestemming te verifiëren en een eerste check uit te voeren.

Louter bij een gewapend conflict te zijn betrokken, triggert, voor alle duidelijkheid, op zich de transitvergunning niet. Het is wel een specifieke situatie waarin we redelijkerwijze de relevante actoren kunnen aanmanen om de dCSG te contacteren met het oog op een beoordeling op basis van de aangehaalde gevallen. Ik wil benadrukken dat die beoordeling niet evident is. Eerst en vooral moet bijkomende

informatie worden verkregen om de eventuele defensiegerelateerde producten definitief te identificeren. In het eerder vermelde geval bleek dat niet voor alle goederen mogelijk te zijn. Vervolgens speelt het concrete eindgebruik een rol in de beoordeling en ook dat is niet altijd even duidelijk te achterhalen.

Tot slot wil ik graag verduidelijken wat ik met relevante actoren bedoel. Als ik daarover spreek, bedoel ik natuurlijk in de eerste plaats de partijen die effectief bij de voorgenomen transitoperatie betrokken zijn. Volgens het decreet hebben zij een decretale meldingsplicht bij het redelijk vermoeden dat een of meer van de opgelijste gevallen van transitvergunningsplicht van toepassing is. De richtlijn van de dCSG zal helpen die plicht te concretiseren.

Mevrouw Lambrecht, tijdens de behandeling van uw vorige vraag om uitleg over deze zaak was er wat verbazing toen ik meedeelde dat de decretale meldingsplicht enkel geldt voor de actoren die effectief een rol in de transactie spelen en dus niet voor actoren als een havenbedrijf of de douane. Ik wil duidelijk zijn. We kunnen een actor als de douane geen decretale verplichting opleggen, maar dat betekent niet dat we met die actor niet kunnen samenwerken of dat we geen afspraken over informatiedeling kunnen maken. Dat gebeurt al, en we willen dat nog verder uitbouwen. U kunt dat in mijn beleidsnota lezen. De richtlijn zal ook helpen. Ik herhaal dat elk van de actoren slechts beschikt over gedeeltelijke informatie, die meestal niet toelaat met stelligheid een eventuele vergunningsplicht te bepalen.

Tot slot is er de vraag wat aan de vervoersbedrijven wordt meegedeeld. Ik heb hier in mijn antwoord op de vorige vraag om uitleg al een antwoord op gegeven. We verduidelijken de informatie over embargo's en aanverwante maatregelen. We concretiseren op basis van welke gegevens de dCSG moet worden gecontacteerd, zodat de meldingsplicht bij een redelijk vermoeden voor alle relevante actoren duidelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister-president, dank u voor uw uitvoerige antwoord. Ik maak eruit op dat dankzij de kritische parlementaire vragen de dCSG zeer ernstig onderzoek voert. Indien wij niets zouden doen, zou er wellicht een gewone doorvoer hebben kunnen plaatsvinden.

Uit wat u allemaal opsomt, meen ik te begrijpen dat u dat correct vindt en dat u ook nog altijd veroordeelt wat Saoedi-Arabië tegen Jemen doet en dat doorvoer van goederen die daar voor nog meer oorlog kunnen zorgen of van goederen voor Saoedische strijdkrachten niet kan. Dat was hier wel degelijk het geval, hoor ik in uw antwoord.

Ik blijf het moeilijk hebben met het feit dat die decretale meldingsplicht blijkbaar niet bestaat voor havenbedrijven en voor de douane. Voor de douane kan ik daar inkomen, maar havenbedrijven zijn toch commerciële bedrijven. Het zou opnieuw moeten worden overwogen of dat ook niet onder deze categorie valt.

Wij zullen dit in de toekomst zeker verder opvolgen. Ik meen te begrijpen dat wij wat betreft streng optreden op één lijn staan. We weten dat het over doorvoer gaat die helemaal niet past binnen waar wij in Vlaanderen voor staan op militair gebied.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik wil allereerst benadrukken dat het een verstandige, diplomatische en correcte beslissing was om het schip niet te laten aanmeren. Minister-president, ik ben ook blij te horen dat u voorzichtig bent wat betreft bureaucratie. Ik zei al bij het antwoord op een vraag om uitleg van collega Vaneeckhout dat we onze havens aantrekkelijk moeten houden. Dat is een doelstelling van het Wapenhandeldecreet. Ik ben blij dat u dat nogmaals bevestigt.

U sprak over een op te maken richtlijn door de dCSG, om te checken of er dient te worden opgetreden. Die beoordeling zal zeker niet evident zijn. Maar betekent dit dan dat er vandaag geen concreet kader is om op te treden?

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): De toepassing en de bepalingen van het Wapen-handeldecree, en zeker de zogenaamde vangnetcontrole, staan of vallen met de kennis van de regelgeving en met het afdwingen ervan. Collega Lambrecht haalt dit terecht aan. Een continue outreachcampagne van de dCSG en van sectororganisaties zoals Forward Belgium en andere relevante actoren is hier absoluut cruciaal. Ik sluit mij dus graag aan bij de vraag van de collega om meer sensibilisering en meer responsabilisering, en meer informatieverstrekking door de dienst CSG.

Ik ben tevreden dat onze diensten hierin hebben opgetreden wat betreft de Bahri Yanbu en dat u, minister-president, vandaag bevestigt dat u ook in de toekomst hieraan de nodige aandacht wilt schenken.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, dank u wel om opnieuw heel duidelijk uw standpunt in te nemen, zoals ook uw voorganger heeft gedaan. Wij staan daar natuurlijk nog altijd volledig achter.

Aangezien het desbetreffende schip de Antwerpse haven niet heeft aangedaan, rijst de vraag of de dCSG de nodige informatie heeft ontvangen over welke goederen aan boord waren en welke bestemmingen deze goederen hadden. Er is inderdaad geen decretale verplichting ten aanzien van de douane. Maar zij blijven natuurlijk wel bevoegd voor die controle. Daar knelt het schoentje. Minister-president, hebt u er zicht op in welke mate er overleg is geweest tussen de dCSG en de douane in dit concrete dossier?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Op de vraag naar het concrete kader moet ik zeggen dat er vandaag enkel het decreet is. Dat moet worden geconcretiseerd.

Mijnheer Van de Wauwer, het stond al in het antwoord dat er overleg is tussen de douane en de dCSG, maar dat heeft geen decretale basis. Het gaat om collega's die daar in de havengemeenschap overleggen. Dat is meer op goodwill gebaseerd dan op decretale verplichtingen. In zo'n geval gebeurt er natuurlijk wel systematisch overleg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de handelsbesprekingen tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten – 1344 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Voorzitter, sinds zijn aantreden heeft de Amerikaanse president Trump het Europees handelsoverschot met de VS op de korrel genomen en heeft hij de EU met een verhoging van de invoertaksen op Europese producten bedreigd. Voormalig voorzitter van de Europese Commissie Juncker en president Trump hebben in juli 2018 afgesproken dat de VS en de EU onderhandelingen

zouden beginnen over de conformiteitsbeoordeling en over de handel van goederen, met uitzondering van landbouwgoederen. De Europese Raad heeft de Europese Commissie hiervoor een onderhandelingsmandaat gegeven.

De onderhandelingen over dat eerste punt zijn goed gevorderd, maar over dat tweede punt gaat het minder goed omdat de VS erop blijft aandringen ook over landbouwgoederen te spreken. Nu hij een voorlopige deal met China heeft, heeft president Trump de handen vrij om zich meer met de EU bezig te houden en drijft hij de druk weer op. Zowel de nieuwe Europees commissaris voor handel, Hogan, als de nieuwe voorzitter van de Europese Commissie, von der Leyen, hebben de afgelopen tijd te kennen gegeven dat ze snel een akkoord met de VS willen bereiken. Dit kan door de VS ter wille te zijn op het vlak van de landbouw, met name inzake de geografische benamingen en de niet-tarifaire belemmeringen. Dat zijn de voedselveiligheidsnormen. Precies dat laatste is erg verontrustend, want het raakt ook aan de kern van de oppositie van de Europese burgers tegen het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP).

Minister-president, kunt u ons informeren over wat de Europese Commissie precies van plan is en welke toegevingen de Europese Commissie precies wil doen? Vallen de geografische benamingen en de voedselveiligheidsnormen binnen het onderhandelingsmandaat dat de Europese Raad in april 2019 heeft gegeven? Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering hierover?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, eerst en vooral ga ik in op wat de Europese Commissie precies van plan is. In de lijn van de praktische uitvoering van de gezamenlijke verklaring van voormalig voorzitter van de Europese Commissie Juncker en president Trump van 25 juli 2018 heeft de Europese Raad de Europese Commissie op 15 april 2019 het mandaat gegeven om te onderhandelen over enerzijds een overeenkomst met de VS over de afschaffing van de douanerechten op industriële producten en anderzijds een akkoord over de conformiteitsbeoordeling, ook voor niet-industriële goederen.

De richtsnoeren voor de onderhandelingen over een overeenkomst betreffende de afschaffing van de douanerechten voor industriële goederen verduidelijken dat het gaat om goederen die niet zijn opgenomen in bijlage 1 bij de landbouwovereenkomst van de Wereldhandelsorganisatie. Bijgevolg kan de Europese Commissie op basis van dit mandaat niet over tariefverlagingen voor landbouwgoederen onderhandelen. Het is al langer bekend dat de VS landbouwproducten in het akkoord wenst op te nemen, maar de EU heeft steeds gereageerd dat dit niet op de onderhandelingsstafel kan komen.

Een akkoord over de conformiteitsbeoordeling heeft als doelstelling het handelsverkeer tussen de EU en de VS te faciliteren door de uitwerking van gestroomlijnde procedures ter versoepeling van de erkenning van de resultaten van conformiteitsbeoordelingen die bevestigen dat producten conform zijn met de technische regelgeving van een partij. Tegelijkertijd wordt ervoor gezorgd dat in de EU onverkort een hoog beschermingsniveau wordt gehandhaafd.

Technisch gezien, kan de Europese Commissie ook spreken over sanitaire en fytosanitaire maatregelen, alsook over bepalingen voor landbouwgoederen. In het Europese voorstel aan de VS over de aanvaarding van de conformiteitsbeoordelingen van november 2019 worden sanitaire en fytosanitaire maatregelen en landbouwgoederen buiten het toepassingsgebied gehouden.

Vorige week is Europees commissaris Hogan naar Washington gereisd om gesprekken met de Amerikaanse handelsvertegenwoordiger Lighthizer te voeren. Na afloop heeft hij positief gereageerd op de reeds geboekte vooruitgang in de onderhandelingen. De

VS heeft aangekondigd de introductie van de aangekondigde heffingen op de Europese luchtvaartsector met dertig dagen uit te stellen. Dit verlicht de oplopende handelsspanningen tussen de EU en de VS gedeeltelijk en vergroot de kans op een akkoord. Ook de komende weken zijn op diverse niveaus contacten gepland. Momenteel wordt afgetast waar er mogelijkheden voor verdere samenwerking liggen.

Gezien onze sterke handelsrelaties met de VS, is het in het bijzonder voor Vlaanderen belangrijk dat de lijnen openblijven om te vermijden dat de handelsspanningen escaleren. In 2018 was de VS onze zesde uitvoermarkt en onze vierde invoermarkt voor goederen. Ook op het vlak van diensten en directe buitenlandse investeringen is de VS voor Vlaanderen een belangrijke partner.

Ik kom graag nog even terug op uw punt inzake het TTIP. We herinneren ons inderdaad nog de bezorgdheden en de oppositie van enkele jaren terug tegen het akkoord. In het mandaat voor het openen van onderhandelingen met de VS over een overeenkomst over de afschaffing van douanerechten op industriegoederen werd een artikel opgenomen dat expliciet stelt dat de onderhandelingsrichtsnoeren voor het trans-Atlantische partnerschap voor handel en investeringen achterhaald zijn.

Geografische benamingen en voedselveiligheidsnormen zijn noch expliciet opgenomen noch uitgesloten binnen het onderhandelingsmandaat dat de Raad in april 2019 aan de Commissie gaf. Kortom, het onderhandelingsmandaat bepaalt hier niets over. Binnen de discussies over een bredere regelgevende samenwerking zouden voedselveiligheidsnormen evenwel ter sprake kunnen worden gebracht. Daarbij merk ik wel op dat de Europese Commissie zich zeer bewust is van de bezorgdheden hieromtrent. Na afloop van zijn laatste bezoek aan de VS herhaalde Commissaris Hogan dit ook duidelijk: "I want to say very, very straightforwardly that the European Union is not going to compromise on our food standards, our environment standards or our workplace standards."

Wat is nu het standpunt van de Vlaamse Regering? Zoals u weet onthield België zich vorig jaar bij de stemming over het opstarten van de onderhandelingen met de VS over dit beperkte handelsakkoord. Reden daarvoor was de negatieve houding – een 'njet' – van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dat voor amper 1,34 procent van de Belgische export richting de VS instaat. Vlaanderen heeft de onderhandelingsrichtsnoeren wel gesteund. Het economisch potentieel van deze akkoorden en het belang om een constructieve dialoog met de VS te houden, zijn voor Vlaanderen enorm. Zoals gezegd, is de VS de zesde exportmarkt en de vierde invoermarkt voor Vlaanderen.

Door deze onderhandelingen op te starten hoopt de EU ook om verhoogde Amerikaanse invoertarieven op wagens en auto- en vliegtuigonderdelen te vermijden. Dergelijke invoertarieven zouden een aanzienlijke impact hebben op de Vlaamse economie.

Kortom, wij steunen de aanpak van Eurocommissaris Hogan en blijven onze Vlaamse belangen inzake landbouw, geografische benamingen, degelijke voedselveiligheidsnormen en andere zaken binnen deze onderhandelingen monitoren en behartigen.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister-president, ik meen uit uw antwoord te kunnen opmaken dat Vlaanderen dezelfde bezorgdheid heeft omtrent die landbouw en voedselveiligheid, maar dat u dat, om andere invoertarieven te vermijden, omzichtig in het oog zult houden. Dat was het doel van mijn vraag: het belang van op geen enkele manier in te binden op de grote normen voor veilig voedsel die wij hier doorheen de jaren hebben opgebouwd. Met uw antwoord laat u blijken dat u

niet zinnens bent daarop in te binden. Vlaanderen geeft zeker het signaal naar Europa om daarop niet in te binden, in de mate dat we daarop invloed kunnen uitoefenen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u voor uw antwoord. Het is een goede zaak dat er contacten worden gelegd op het hoogste niveau tussen de EU en de VS. Ik dacht dat er vorige week een delegatie van het Europese Parlement richting Washington was afgereisd. Daar is mogelijk een minideal ter sprake gekomen. Het ligt in handen van Eurocommissaris Phil Hogan. Het is goed dat wordt afgetast waar er mogelijkheden kunnen zijn voor verdere samenwerking. We zitten natuurlijk met de verkiezingen in de VS. Ik hoop dat er een soort van minideal uit de bus komt, die dan misschien niet gaat over de tarieven maar wel over de conformiteit, het afstemmen, het gelijkschakelen van standaarden zonder dat er wordt toegegeven op het vlak van landbouw en voedselveiligheid.

Ook in de besprekingen die we in deze commissie hebben gevoerd over het TTIP hebben wij altijd gezegd dat wij niet van onze strenge Europese normen wensten af te stappen. Ook de VS was zich daar zeer goed van bewust. Het is altijd merkwaardig geweest dat de linkerzijde hier een nogal stevige oppositie heeft gevoerd tegen dat vrijhandelsakkoord met de toenmalige administratie van toenmalig president Barack Obama. Uiteindelijk sprongen de onderhandelingen over het TTIP af met de nieuwe president, Trump.

Ik hoop op de mogelijkheid van een minideal voor de toekomst. Anderzijds betreur ik het ook, zoals u hebt aangehaald, dat er binnen België niet tot een standpunt kon worden gekomen en dit door de houding van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dat amper voor 1,34 procent van de export naar de Verenigde Staten instaat. Ik respecteer uiteraard de autonomie van alle regio's, ook in ons land, maar die autonomie moet natuurlijk gebaseerd zijn op redelijkheid, op argumenten, en niet op een soort vechtfederalisme zoals dat tot op heden in bepaalde regio's in dit land nog bestaat.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): President Trump stelde recent in een interview dat de onderhandelingen met de Europese Unie moeilijker verlopen dan de onderhandelingen met China. Dat is een geruststellende uitlating – we kennen er andere van president Trump – want dat wil toch zeggen dat we niet zomaar onze eigen productnormen en -standaarden overboord gooien om een handelsakkoord te bereiken. Dat is alvast een heel positieve zaak.

Momenteel kan de Commissie officieel geen handelsonderhandelingen opstarten die dan specifiek over landbouwgoederen gaan, want ze kreeg daarvoor geen mandaat. U haalde het ook al aan. Het is goed dat de bezorgdheden gekend zijn en toch onderliggend worden meegenomen. Anderzijds is er Frankrijk dat tegen het mandaat stemde. President Macron wil geen handelsovereenkomst afsluiten met landen die het Parijs-akkoord niet geratificeerd hebben. We weten dat president Trump het terugtrekkingsproces heeft opgestart en dat Frankrijk wellicht het akkoord niet zal goedkeuren. Ik wilde dan ook even polsen wat daarover de visie en de houding van de Vlaamse Regering is.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat is de visie of de houding? Ik ben nogal een hevige voorstander van een handelsakkoord met de Verenigde Staten, natuurlijk binnen de klijtlijnen die we juist hebben toegelicht. Als we op voorhand al weten dat Frankrijk, om andere redenen – al is dat een rechtmatige motivatie –, het

handelsakkoord tegenhoudt dat in het verleden voor welvaart aan beide kanten van de plas heeft gezorgd en ook in de toekomst zal zorgen, dan vind ik dat Frankrijk hier twee dingen aan elkaar koppelt waarmee we ons tweemaal in de voet schieten. Ik betreur dat.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Het is goed dat we hier op één lijn staan om de voedselveiligheid en landbouw te blijven beschermen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de onderhandelingen over het meerjarig financieel kader 2021-2027 – 1387 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): De voorbije weken zijn er de gesprekken en onderhandelingen geweest over het meerjarig financieel kader (MFK), die geleid werden door onze voormalige premier, Charles Michel, in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Europese Raad. Hij heeft het bijzonder druk gehad om te onderhandelen met de verschillende staats- en regeringsleiders van de 27 lidstaten. De agenda was natuurlijk volledig gericht op het MFK 2021-2027, de meerjarenbegroting die het Europees budget moet vastleggen voor de volgende 7 jaar. We kennen intussen de afloop van deze Europese top op 20 februari 2020: de Europese Raad is er nog niet uit.

De meningsverschillen blijven bijzonder groot, tussen enerzijds de noordelijke lidstaten en anderzijds de zuidelijke en oostelijke lidstaten. Zo liet de Nederlandse minister-president Mark Rutte reeds weten dat het MFK 2021-2027 slechts 1 procent mag bedragen van het bruto nationaal inkomen (BNI) van de EU27. Dit is substantieel minder dan de originele budgetvoorstellen van de Europese Commissie uit 2018 die van 1,11 procent uitgaan. Nederland wordt gesteund door 'de zuinige vier': Oostenrijk, Denemarken, Zweden en Duitsland. Zij willen weg van het cohesiebeleid, om meer te kunnen investeren in onder andere onderzoek en ontwikkeling.

Daartegenover staan er andere lidstaten, die zichzelf 'de vrienden van de cohesie' noemen, voornamelijk geleid door de Portugese premier Costa. Dat zijn vooral de lidstaten uit Zuid-Europa, Centraal-Europa en ook de Baltische staten. Zij hebben een verklaring ondertekend waarin ze melden dat geen enkele lidstaat geconfronteerd mag worden met een scherpe daling van de cohesiefondsen. Ook Frankrijk liet weten dat er volgens hen evenveel geld naar landbouw en cohesie moet blijven gaan.

Een derde factor in de onderhandelingen is het Europees Parlement, dat het meerjarig financieel kader ook moet goedkeuren. Traditioneel willen de Europese volksvertegenwoordigers meer budget, ook na de brexit. Voor hen is een budget lager dan 1,3 procent van het bruto nationaal inkomen van de 27 lidstaten niet vanzelfsprekend.

Minister-president, er ligt voor de voorzitter van de Europese Raad Michel dan ook heel wat werk op de plank om de relatief grote meningsverschillen over de meerjarenbegroting te verzoenen en ik zou u hierover enkele vragen willen stellen.

Waar positioneert de Vlaamse Regering zich inhoudelijk in het debat over de onderhandelingen over het meerjarig financieel kader? In hoeverre is deze positie gelijk aan of verschillend van het standpunt dat België op Europees vlak verkondigt? Bent u op de hoogte van de samenwerking die België met andere lidstaten aangaat om samen op het debat te wegen? Sluiten we ons veeleer aan bij de 'zuinige vier' dan wel bij de 'vrienden van de cohesie'? Bent u van plan vanuit Vlaanderen initiatieven te nemen om met andere regio's en lidstaten samen te werken om op het debat te wegen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, wat de positie van de Vlaamse Regering met betrekking tot het globaal volume betreft, heeft de Vlaamse Regering van bij het begin gepleit voor een realistisch volume dat rekening houdt met het gat dat de brexit in de Europese begroting heeft geslagen. De Vlaamse Regering is van mening dat het door de Europese Commissie voorgestelde volume, 1,11 procent van het bruto nationaal inkomen van de EU, een te grote impact op de nationale bijdragen heeft. Als nettobetaler aan de Europese begroting pleit Vlaanderen voor een globaal volume dat 1,05 procent niet overstijgt.

Wat de uitgaven betreft, steunt de Vlaamse Regering de shift naar een toekomstgericht en modern budget dat meer middelen dan nu inzet op een beleid met een hoge toegevoegde waarde voor de EU. Een goed voorbeeld is onderzoek en ontwikkeling in het Horizon Europe-programma. Dat programma is een win-winsituatie voor de EU en voor Vlaanderen.

In het algemeen pleiten we voor meer middelen dan nu voor rubriek 1 van het meerjarig financieel kader. Hieronder vallen heel wat Europese programma's die goed zijn voor het concurrentievermogen. Naast Horizon Europe, gaat het ook om Connecting Europe Facility voor grensoverschrijdende investeringen in vervoer en energie, om het programme for the Competitiveness of Small and Medium-Sized Enterprises (COSME) voor de interne markt, voor InvestEU voor private investeringen door middel van financiële instrumenten en om het programma Digitaal Europa. Ook de stijging van de middelen voor het Erasmusprogramma in rubriek 2 van het meerjarig financieel kader vinden we belangrijk. Verder vinden we dat er meer middelen dan nu moeten gaan naar de uitdagingen inzake klimaat, migratie, grensbewaking, buitenlands beleid en defensie.

Als Vlaamse Regering hebben we van bij het begin gesteld dat we de tering naar de nering moeten zetten als we in nieuwe zaken willen investeren. We moeten besparen op de meer traditionele uitgaven. In het licht van de verlaagde Europese budgetten voor het cohesiebeleid en voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid ijveren we uiteraard voor een billijke Vlaamse enveloppe. We blijven bij onze vraag voor een garantiefonds dat regio's kan ondersteunen die disproportioneel door de brexit worden getroffen.

Wat de inkomsten betreft, ben ik met betrekking tot de financiering van de begroting van mening dat de huidige financieringswijze, door middel van een bijdrage van de lidstaten op basis van het bruto nationaal inkomen, zijn verdienste heeft en zeker behouden moet blijven.

Met betrekking tot de vergoeding die de lidstaten ontvangen voor de kosten die zijn verbonden aan de inning van de douanekosten namens de EU, heeft de Europese Commissie voorgesteld die vergoeding van 20 procent tot 10 procent van het geïnd bedrag te verlagen. Gelet op het grote volume aan goederen uit derde landen die langs Antwerpen op de Europese markt terechtkomen, is dat een financiële aderlating voor de federale begroting. We steunen dan ook de vraag van de federale overheid de huidige vergoeding van 20 procent te behouden. Dat past in een behoorlijk samenwerkingsfederalisme.

Over het voorstel van Charles Michel om de toekomstige winsten op de emissiehandel af te romen, kan ik kort zijn. Dat is voor ons onaanvaardbaar omdat we die middelen broodnodig hebben om het Vlaams klimaatbeleid te financieren.

In hoeverre is onze positie gelijk aan of verschillend van het standpunt dat België verkondigt? We zitten mee aan tafel en kunnen het Belgische standpunt mee vormgeven. Uiteraard loopt het niet volledig gelijk met het onze. We hebben van bij het begin onze voorkeur uitgesproken voor een realistisch budget met een shift naar een modern beleid. We zijn op dat vlak duidelijker dan de andere entiteiten. Ik betreur dat ook de publieke verklaring van premier Wilmès dat België nog meer aan de Europese begroting zal moeten bijdragen en haar kritiek op de lidstaten die met overtuiging voor een beperkte Europese begroting blijven pleiten. Dat België voor een ambitieus budget voor rubriek 1 van het meerjarig financieel kader en voor Horizon Europe in het bijzonder pleit, gebeurt op onze vraag. Hetzelfde geldt voor de vraag naar meer Europese middelen voor de regio's die door de brexit hard worden getroffen.

Wat betreft de mogelijke samenwerking tussen België en andere lidstaten ben ik op de hoogte van posities die België inneemt in de Europese Raad. Van de ontmoetingen die de FOD Buitenlandse Zaken of de federale Permanente Vertegenwoordiging heeft met andere lidstaten ben ik niet systematisch op de hoogte.

Wat zijn de initiatieven langs Vlaamse kant? Ik geef sowieso onze standpunten mee in mijn ontmoetingen met ministers en ambassadeurs van andere landen en regio's. Dat is telkens een topic bij elke ontmoeting die ik op dat vlak heb. Via de Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering bij de EU zorgen we er ook voor dat onze partners binnen Europa het Vlaamse standpunt kennen. De belangrijkste wijze om op het Europese debat te wege blijft evenwel door zoveel mogelijk het Belgische standpunt mee vorm te geven. Op veel punten vinden we hierover overeenstemming met de andere deelstaten en het federale niveau, maar op andere domeinen zijn de verschillen in visie groter.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u wel voor uw uitgebreide antwoord. Het is een goede zaak dat Vlaanderen met betrekking tot het voorgestelde volume ik zal niet zeggen een middenpositie inneemt maar dan toch een realistische positie. U stelt voor om die 1,05 procent minstens niet te laten overstijgen. De Vlaamse Regering stelt een juiste focus voorop: onderzoek en ontwikkeling, en innovatie via het succesvolle programma van Horizon Europe en via de programma's die goed zijn voor onze ondernemingen en bijgevolg voor de werkgelegenheid en de welvaart in ons land.

Tegelijkertijd zijn er inderdaad de nieuwe uitdagingen. We zien de conflicten en problemen die er zijn aan de grens tussen Turkije en Griekenland. We moeten rekening houden met uitdagingen zoals migratie, grensbewaking, buitenlands beleid en uiteraard ook met klimaat en defensie.

De juiste impact van de brexit op het Garantiefonds moeten we nog inschatten. U zult daar binnenkort heel wat vragen om uitleg over krijgen. We zullen dat bijna dagelijks moeten opvolgen.

Het verwondert mij wel dat premier Wilmès verklaarde te aanvaarden dat België nog meer zal moeten bijdragen aan de Europese begroting. Het is goed dat u erop wijst dat dit niet zomaar het standpunt is van de Vlaamse Regering. Er zijn inderdaad nieuwe uitdagingen en er zijn in dit land verschillen tussen de regio's over de focus, over de thema's die van belang zijn. Ik hoop dat u daar voet bij stuk kunt houden en dat de federale regering alvast rekening houdt met de verlangens van Vlaanderen en met waarop Europa moet inzetten.

Het VK, toch een belangrijke economische motor, heeft de EU verlaten. De EU moet hier rekening mee houden bij haar begroting en zeker bij haar uitgaven.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, elke lidstaat heeft uiteraard zijn eigen belangen en prioriteiten. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat dergelijke begrotingsonderhandelingen wat voeten in de aarde hebben, zeker als er ook moet worden bespaard. Als u zegt dat er moet worden gestreefd naar een billijke enveloppe, dan stelt mij dat gerust in het algemeen, maar daarmee weten we nog niet hoe de inhoud van de enveloppe er zal uitzien. Daar is dus nog heel wat werk aan de winkel. Er zijn een pak thema's en beleidsdomeinen, zoals klimaat en defensie maar ook de brexit, die de nodige aandacht verdienen en een injectie zullen kunnen gebruiken. Ik ben blij dat u daarvoor zult blijven ijveren.

Voor landbouw zijn de signalen dan weer niet echt hoopgevend. De sector is bijzonder ongerust.

U haalde het belangrijke programma Horizon Europe aan, een kader voor investeringen en innovatie in Europa. U hebt bevestigd dat daarop verder wordt ingezet. Daar ben ik bijzonder tevreden mee. Vlaanderen was koploper in Horizon 2020. We weten allemaal dat de besparingen daar grote gevolgen zouden kunnen hebben voor Vlaanderen en voor onze onderzoeksinstellingen. Ik denk dat ik het goed heb gehoord, dat we met u een partner hebben om dat verder te verdedigen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dank u wel voor de interessante vraag, collega. Deze ochtend hadden we nog een Federaal Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden, waarin een aantal senatoren, zoals ik, zetelen, naast Europese parlementsleden en uiteraard ook leden van de Kamer. Premier Wilmès gaf daarin uitleg over die Europese top. Je wordt natuurlijk om de oren geslagen met cijfers, met zoveel na de komma. Terwijl wij erbij zaten, wijzigden de percentages van de prebriefing al. Die wijzigden ook nog eens tijdens de top en ze zullen nog wijzigen, want ze zijn er niet uitgeraakt. Ik zal me daar niet op vastpinnen. Moet het nu 1,05 procent of 1,074 procent of 1,4 procent zijn?

De Nederlanders stonden aan de kant van de zuinige landen. Sommige collega's noemen dat 'de gierige landen', maar dat hoor ik niet zo graag. De zuinige landen zeggen dat het 1 procent moet zijn, en niet meer. Ik heb begrepen dat wij daar iets boven zitten. Ik vind die positie niet slecht. Ik vind het goed dat wij ons niet bij de zestien of bij de vier zetten, maar dat we ergens een positie houden waarin je dan op een bepaald moment kunt schakelen en mee naar een oplossing kunt zoeken. Op een bepaald moment zal er toch een meerjarenbudget moeten zijn.

Misschien toch nog even iets over de betrokkenheid van de deelstaten of de gewestregeringen. Dat was vorige keer al duidelijk, maar onze nieuwe premier maakte daar voor het eerst zeer sterk werk van. De Vlaamse Regering werd daarbij betrokken, ze zat mee bij de voorbereiding. Er verschijnen natuurlijk allerlei dingen in de pers, maar de premier heeft duidelijk gezegd dat als er geen duidelijk Belgisch standpunt was, zij de twee standpunten naast elkaar heeft gegeven, zowel het Vlaamse als het Waalse. Ik denk dat zij daarmee ontkracht heeft wat wij daar allemaal in de pers hebben over gelezen. Ik vond het een goede vergadering en ik hoop dat de Federale Regering, in welke samenstelling ook, in de toekomst Vlaanderen op die manier blijft betrekken. Dat kan nog altijd beter. U hebt al aangegeven, minister-president, dat u via de diplomaten niet echt toegang hebt tot die andere landen, en dat is een punt dat voor verbetering vatbaar is, maar ik denk dat we toch op die piste kunnen verder werken. Europa belangt ons allemaal aan. Het hele verhaal van de brexit komt daarbij telkens opnieuw naar voren, daar

begint het allemaal mee, dat is zoveel geld minder van een netto betaler, en dan begint het gemarchandeer. Laten ons hopen dat ze eraan uitraken en dat het voor onze landbouw toch meevalt. Als men wat men nu heeft, kan houden, dan is dat nog minder dan wat anderen bij krijgen. Dat standpunt moeten we toch proberen te bewaken, maar met 27 landen overeenkomen is nog moeilijker dan in ons federaal land overeenkomen.

Ik wilde u toch even debriefen over wat ik vanmorgen allemaal heb vernomen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Misschien een kleine aanvulling bij mevrouw Brouwers: als de Vlaamse diplomatie vandaag betrokken is, dan is dat inderdaad op basis van de goodwill van de federale diplomatie. Als we de samenwerkingsakkoorden van 1994 strikt toepassen, dan hebben we daar nog geen toegang toe. Daarom is het ook zo belangrijk dat we snel werk kunnen maken van de aanpassing, zodat we tussen de deelstaten een akkoord kunnen sluiten over hoe we die samenwerkingsakkoorden zouden kunnen aanpassen. Als er dan een Federale Regering is die daarover kan beslissen, kan wat we nu hebben en wat oogluikend wordt toegestaan en de modus vivendi is in de nabije toekomst op een samenwerkingsakkoord gestoeld worden.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik sluit me uiteraard volledig bij u aan dat die samenwerkingsakkoorden spoedig herzien moeten worden. Het is echt van belang dat Vlaanderen daarbij mee aan de tafel zit.

Ik wil nog even terugkomen op het budgetvoorstel van de Europese Commissie dat nu op 1,11 procent ligt. Dat zou er eigenlijk op neerkomen dat België elk jaar 1,2 miljard euro extra zou moeten betalen aan de Europese Commissie. 1,2 miljard euro extra: ik noem dat bijna lichtzinnig. Mijn fractie pleit ervoor dat dit onbetaalbaar is. Dat is lichtzinnig en weinig efficiënt. Ik hoop dat Vlaanderen een realistisch standpunt zal innemen en dat het budget dat u daarstraks aanhaalde, realistischer is. We moeten niet zomaar meestappen in uitgaven terwijl we op dit ogenblik nog niet eens weten hoe we de federale begroting binnen de perken kunnen houden. Ik hoop dat er het nodige realisme aan de dag wordt gelegd en dat we niet meestappen in die lichtzinnigheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over verontrustende evoluties inzake de democratie in Duitsland – 1440 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, op 5 februari 2020 is minister-president Kemmerich door een meerderheid van het parlement van Thüringen tot minister-president van Thüringen verkozen. Die verkiezing heeft tot oproer geleid omdat AfD een van de parlementaire fracties is die mee voor het minister-presidentschap van minister-president Kemmerich heeft gestemd. Toen dit nieuws bekend raakte, kreeg de pas verkozen minister-president meteen honderden doodsb bedreigingen en werd een grootschalige intimidatiecampagne opgezet. De bedreigingen tegen minister-president Kemmerich leidden er zelfs toe dat zijn kinderen

onder politiebegeleiding naar school moesten worden gebracht. Het duurde dan ook niet lang vooraleer minister-president Kemmerich zich genoodzaakt zag in te binden en af te treden.

In plaats van het democratische proces in Thüringen te ondersteunen en de democratisch verkozen minister-president tegen deze ondemocratische druk van buitenaf te verdedigen, hebben de landelijke leiders van de gevestigde partijen CDU en SPD opgeroepen in Thüringen op nieuwe verkiezingen aan te sturen. De Duitse bondskanselier Merkel heeft de legitieme verkiezing van de minister-president in de deelstaat zelfs onvergeeflijk genoemd. Ze heeft haar regeringscommissaris voor de oostelijke deelstaten, de heer Seibert, doen opstappen naar aanleiding van dit zogenaamde incident en een tweet waarin hij minister-president Kemmerich met zijn verkiezing had gefeliciteerd. Deze directe inmenging van hogerhand heeft ertoe geleid dat AfD zich zelfs genoodzaakt zag tegen de bondskanselier een klacht wegens machtsmisbruik in te dienen.

Dit incident toont aan dat we ons ernstige zorgen moeten maken om de staat van de democratie in Duitsland. Het van hogerhand aansturen op nieuwe verkiezingen net na de verkiezing van een minister-president, de intimidatie van de tegenpartij en het op allerlei manieren monddood maken van dissidente stemmen horen op geen enkele manier thuis in een staat die zich oprecht democratisch wil noemen.

Het Vlaams Belang is overigens van mening dat sommige politici in Vlaanderen een ernstige mate van hypocrisie tentoonspreiden door het beleid van sommige Oost-Europese landen te bekritisieren, maar ondertussen in alle talen te zwijgen over het zeer openlijk fnuiken van de democratie in onze buurlanden.

In het Vlaams regeerakkoord wordt ingezet op de mensenrechten. Ik heb het even opgezocht. Er is een hoofdstuk in opgenomen over de principiële verdediging van de waarden die vervat zijn in de universele en Europese verdragen inzake de mensenrechten. Daarin staat het volgende: "Het Vlaams internationaal beleid mag niet waardenvrij zijn. Vlaanderen zet daarom principieel en volop in op het respecteren van mensenrechten wat doordringt in alle facetten van het internationaal beleid." Dit indachtig, is een reactie van de Vlaamse Regering volgens ons aangewezen.

Minister-president, wat is uw visie en die van de regering op het incident in Thüringen en op de staat van de democratie in Duitsland in het algemeen? Bent u bereid om uw ongerustheid over de huidige politieke toestand in Duitsland aan te kaarten of om minstens om verheldering te vragen bij de Duitse ambassadeur? Indien niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, als regering moeten wij een zekere terughoudendheid bewaren om uitspraken te doen of om positie in te nemen met betrekking tot democratische verkiezingen, aanduidingen van regeringsleiders en regeringsvormingen in het buitenland. Wij zouden het ook niet graag hebben als andere landen dat hier zouden doen.

Tot op heden heb ik echter geen enkele reden om aan te nemen dat de mensenrechten of de democratie in Duitsland in het gedrang zijn. De wijze waarop de burgers van Thüringen hun Landtag en hun minister-president kiezen, lijkt correct verlopen volgens de regels van de grondwet en het reglement van de Landtag Thüringen. Paragraaf 47 van het reglement van de Landtag van Thüringen werd gerespecteerd bij de aanduiding van minister-president Kemmerich. Ook het partijpolitieke spel tussen de fracties in het parlement, en de beslissingen en de veto's van partijhoofdkwartieren met betrekking tot de regeringsvorming, behoren tot de gangbare praktijk en brengen als dusdanig de democratie niet in het gedrang.

Indien er politieke intimidaties, fysieke bedreigingen van politici en hun naasten zijn geweest, ongeacht hun politieke overtuiging of persoonlijke mening, dan valt dit inderdaad te betreuren en af te keuren. Intimidatie en agressie tegenover politici is verwerpelijk, dat zal niemand ontkennen. Verder zie ik echter geen reden om ongerust te zijn over de huidige politieke toestand in Duitsland. Zoals ik reeds heb aangehaald, zijn alle parlementaire en grondwettelijke principes gehandhaafd bij de aanduiding van de minister-president van Thüringen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, uw antwoord stelt mij teleur. U stelt dat u toch altijd enige terughoudendheid moet bewaren ten aanzien van het buitenland. Ik hoor dit graag, maar ik stel vast dat dit in andere dossiers wel gebeurt. Het is af en toe een zaak van twee maten en twee gewichten. Stel nu eens dat de oppositie in Hongarije door Viktor Orbán op een gelijkaardige manier behandeld zou worden. Dan denk ik eerlijk gezegd dat het kot hier te klein zou zijn en dat we verscheidene vragen om uitleg en een resem resoluties erbovenop zouden krijgen. Ik betreur alleszins dat men in deze zaken met twee maten en twee gewichten wikt en weegt. Als het over rechtse politici gaat, is het blijkbaar niet zo'n ernstige zaak. Mocht dit gebeuren ten aanzien van linkse politici, zouden we een heel ander discours horen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik ga even in op die kwestie van twee maten en twee gewichten. Ik ben daar natuurlijk gevoelig voor. Maar je moet appels met appels vergelijken. Ik denk niet dat de Vlaamse Regering zich al ooit gemoeid heeft in een regeringsvorming of een verkiezingsuitslag of wat daar de consequenties van zijn. Maar er zijn in dit parlement wel al resoluties geweest wanneer men door wetgevend werk en initiatieven enigszins een vermoeden heeft dat er een loopje wordt genomen met fundamentele vrijheden. Ik heb als minister-president nog nooit de vraag gekregen om in verkiezingsuitslagen of in een regeringsvorming mijn appreciatie of depreciatie te uiten. Ik zou dat ook nooit doen. Dat is het democratische spel. Als echter Europese staten in hun nationale parlementen beslissingen nemen die ingaan tegen de fundamentele rechten en vrijheden die in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens beschreven staan, dan is dat een totaal andere zaak dan wat u nu bedoelt.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Het is een handig trucje om de verantwoordelijkheden te ontwijken. Ik had het niet over zich moeien met de regeringsvorming. Mijn vraag is wat de visie van de minister-president en de regering is op het incident in Thüringen en op de staat van de democratie in Duitsland in het algemeen. Dat is natuurlijk het rechtstreekse gevolg van bedreigingen van politici. Het gaat niet over regeringsvorming, het gaat over het bedreigen van politici. Die politiebescherming is er niet voor niets. Ik las gisteren nog in De Telegraaf dat er een aanslag is gebeurd op een auto van een prominente rechtse politicus van AfD in Duitsland. Zijn wagen is in brand gestoken door politieke tegenstanders. Ik neem aan dat dit een rechtstreeks gevolg is van al die bedreigingen. Als je op die manier handelt, heb je dergelijke gevolgen. Dat was wat ik wou aankaarten, minister-president, niet dat u zich moest moeien met de gevolgen van een regeringsvorming, maar dat u op zijn minst de ambassadeur moest bevragen naar aanleiding van die incidenten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de zwakte van de Belgische en Vlaamse diplomatie
– 1562 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de spanningen tussen de Vlaamse en federale diplomatie
– 1599 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, het is niet de eerste keer dat ik hier tussenkom over de verhouding tussen de Vlaamse en federale diplomatie. Op uw aangeven was ik aan het wachten tot er een regering was. En ik blijf nog altijd wachten tot er een regering is. Dat was de bottomline van uw vorige antwoord: u stond voorlopig met afgesneden handen. Ik heb toch een nieuwe vraag om uitleg ingediend. De aanleiding was een artikel in Knack.

Vanaf 1 januari 2019 zetelt België voor een periode van twee jaar in de VN-Veilighedsraad. Via de media konden we onlangs vernemen dat ons land aan internationale onderhandelingstafels steeds vaker de rol van toeschouwer toebedeeld krijgt in plaats van deelnemer.

Dat stelt onder meer topdiplomaat François Roux – hij is kabinetschef van de president van de Europese Raad, Charles Michel – in een artikel in het weekblad Knack. Deze toestand wordt volgens het artikel veroorzaakt door een gebrek aan een gemeenschappelijk standpunt in België. Er wordt van uitgegaan dat het in de toekomst steeds moeilijker zal worden om gezamenlijke Belgische standpunten te ontwikkelen door het interne Belgische staatsbestel. Sommigen, zoals voormalig Belgisch premier en Vlaams minister-president Yves Leterme, stellen in hetzelfde artikel dat er “op een bepaald moment een hiërarchie in werking moet treden waarbij een federaal kabinet het laatste woord heeft. En dan moet je de gemeenschappen en gewesten kunnen dwingen om in een bepaald scenario mee te stappen.”

Stellingen als deze zijn het gevolg van de starheid van sommige federale diplomaten en politici, die een onrealistische terugkeer bepleiten naar tijden waarin een unitaire logica heerste in het buitenlandbeleid van België. Vandaag echter bouwt Vlaanderen zijn eigen diplomatie uit. Ik ben daar zeker tevreden over. Het heeft daartoe ook de wettelijke bevoegdheid overeenkomstig artikel 167 van de Grondwet, dat Vlaanderen zelfs de bevoegdheid geeft om verdragen te sluiten over materies waarvoor het bevoegd is. Dat dit ten koste gaat van het imago van België in het buitenland wringt bij sommigen. Zo toont ook voormalig minister-president Kris Peeters zijn afkeer van een echte Vlaamse diplomatie, en ik citeer hem: “Ik ben nooit een grote voorstander geweest van de regionale vertegenwoordigers.” De realiteit is weliswaar dat dit land bestaat uit regio's met een duidelijk te onderscheiden identiteit en visie. Het bestaan en steeds volwassener worden van de regionale diplomatie impliceert natuurlijk wel dat er verschillen in visie kunnen optreden tussen de regio's. Dat is logisch. Het is dan ook onmogelijk om én een sterke, eigen diplomatie uit te bouwen én te blijven geloven in een unitair Belgisch buitenlandbeleid.

In het artikel wordt geponeerd dat u, minister-president, het pad van de uitbouw van een eigen Vlaamse diplomatie verder wilt bewandelen. Er wordt gesteld:

"Jambon wil Vlaanderen sterker profileren in het buitenland. 'Hij wil daarin verder gaan dan zijn voorganger', aldus insiders."

Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de verzwakking van de unitaire Belgische diplomatie door een sterkere regionale diplomatieke positionering? Zal de Vlaamse Regering de vertegenwoordiging van Vlaanderen in het buitenland wat betreft de gewest- en gemeenschapsmateries waarvoor het bevoegd is blijven verdedigen? Plant de Vlaamse Regering om Vlaanderen wel degelijk sterker te profileren in het buitenland? Indien ja, welke stappen zijn daarvoor reeds gezet en welke maatregelen plant de Vlaamse Regering daarvoor nog te nemen?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): "La Belgique de papa a vécu", de unitaire staat is achterhaald. Dat zijn niet mijn woorden, maar die van Gaston Eyskens eind jaren 60. Hij wees erop dat het België van weleer achterhaald was. Ik zal niet zeggen dat dit in vele federale instellingen of diensten of overheden nog steeds zo is, maar soms krijgen we de indruk dat bij bepaalde federale overheidsdiensten, zoals Buitenlandse Zaken, of de federale Belgische diplomatie, deze unitaire tendensen nog bestaan. Vlaanderen heeft de voorbije jaren een sterke Vlaamse diplomatie verder uitgewerkt. Men heeft Flanders Investment & Trade (FIT) en ook op het vlak van toerisme heeft men sterke diensten in het buitenland die heel succesvol zijn.

De voorbije weken werden we geconfronteerd met bepaalde artikelen in de media. Er was het artikel in Knack, er was de reeks Corps Diplomatique op canvas en het boek van Bart Aerts. Verklaringen van bepaalde federale Belgische topdiplomaten laten optekenen dat ons land bij gebrek aan gemeenschappelijk standpunt steeds vaker toekijkt aan de onderhandelingstafels, waarbij er dan wordt op gewezen dat andere EU-lidstaten dit niet zullen blijven pikken.

Ik was ook wel enigszins verwonderd toen ik twee van uw voorgangers hierover zaken hoorde verklaren. Zij zijn wel van het Vlaamse naar het federale niveau gegaan, u hebt de omgekeerde beweging gemaakt. Zij zeggen dat de diplomatie bedreigd wordt door de complexiteit van België. Daarover is iedereen het eens, maar over de oplossing ervan zijn de standpunten wel uiteenlopend.

Als er voor een bepaalde hiërarchie wordt gepleit, staat dat volgens mij haaks op 'in fora interno, in fora externo', het gewoon respecteren van de interne bevoegdheidsafspraken, niet enkel intra-Belgisch, maar ook in het buitenland.

Voormalig minister-president Peeters heeft gezegd dat hij bijzonder positief is over Flanders Investment & Trade (FIT), maar niet echt een voorstander is van de regionale vertegenwoordigers. Die vertegenwoordiging is nochtans onder zijn minister-presidentschap verder uitgebreid en volgens mij leveren die vertegenwoordigers bijzonder goed werk.

Minister-president, wat is uw standpunt met betrekking tot die recente verklaringen? Hebt u van het Departement Buitenlandse Zaken informatie over spanningen met de federale diplomatie gekregen? We hebben dat in het verleden meermaals gezien. Soms was dit op persoonlijke conflicten gebaseerd, maar is dit nog steeds een structureel probleem? Kunnen de verschillende deelstaten tot een gezamenlijke strategie komen om de samenwerking tussen de diplomatie van de deelstaten en de federale diplomatie te optimaliseren? Welke initiatieven hebt u ondertussen genomen of plant u te nemen als er een Federale Regering is om de verouderde samenwerkingsakkoorden te actualiseren? Kunt u meer toelichting geven bij de recente afspraken over de aanwezigheid van Vlaamse Algemene Afgevaardigden bij de EU tijdens de onderhandelingsgesprekken over het meerjarig financieel kader?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, ik zal eerst uw vragen beantwoorden. Federale diplomaten die vaststellen dat het steeds moeilijker wordt om eensgezinde Belgische standpunten te formuleren, hebben natuurlijk gelijk. Wij maken diezelfde analyse al jaren. De politieke realiteit en voorkeuren in de verschillende landsdelen zijn vaak dermate uiteenlopend dat zij inderdaad nog moeilijk in een logische beleidskeuze of positie te vatten zijn. De complexe staatsstructuur die wij kennen, is daarvan het gevolg en niet de oorzaak. Die structuur is er juist gekomen omdat we die gemeenschappelijke standpunten zo moeilijk konden vinden. We moeten de zaken dus niet op hun kop zetten.

Verder ben ik het oneens met diegenen die beweren dat een sterke deelstatelijke diplomatie de federale diplomatie zou verzwakken. Dat is niet zo en dat hoeft ook zo niet te zijn. Alleen als federale en deelstaatsdiplomaten zich als concurrenten gaan gedragen en elkaar vliegen proberen af te vangen, verzwakken ze zichzelf collectief. Dat is uitdrukkelijk niet de bedoeling.

Waar de federale en de regionale diplomatie keurig samenwerken zoals het is bedoeld, worden doorgaans prima resultaten geboekt. Daar zijn ook goede praktijkvoorbeelden van. Dat is nog altijd in de meerderheid van de gevallen zo. Ik verwelkom dan ook de commentaren en de reacties van federale diplomaten en andere stemmen die bevestigen dat de goede samenwerking tussen de diplomatieke korpsen eerder regel dan uitzondering is. Dikwijls hangt dat van persoonlijkheden af.

De Vlaamse Regering zal de vertegenwoordiging van Vlaanderen in het buitenland niet alleen blijven verdedigen. We zullen het Vlaamse diplomatieke netwerk verder uitbreiden en versterken, zowel op diplomatiek als op economisch vlak. Dat staat uitdrukkelijk in het Vlaams regeerakkoord en dat zullen we uitvoeren. Dit is logischerwijze ook al eerder in deze Commissie besproken. Ik zie geen enkele reden om daarop terug te komen.

Zo wordt later dit jaar nog een nieuwe Vlaamse diplomatieke post geopend in Scandinavië. Ik pleit ook voor een hogere rang op de diplomatieke lijst voor de Vlaamse diplomaten, ook voor de diplomaten in dienst van FIT. Deze hogere rang is nodig om deel te kunnen uitmaken van een netwerk van high-level contacten, om zo hun opdrachten ten volle te kunnen uitvoeren en Vlaanderen verder op de kaart te zetten.

Nog in uitvoering van het regeerakkoord zal tijdens deze regeerperiode werk worden gemaakt van het uittekenen van een diplomatieke loopbaan bij de Vlaamse overheid en van de creatie van een diplomatieke academie voor de opleiding van de Vlaamse diplomatie. We zullen zeker niet terugplooien. We zullen verder uitbreiden, want ik vind het ongelooflijk belangrijk die Vlaamse diplomatieke kracht te versterken.

Mijnheer Vanlouwe, het komt mij niet toe om goede of slechte punten te geven aan het journalistieke werk dat geleverd wordt door Knack. Dat is niet mijn opdracht. Naar aanleiding van dat artikel wil ik wel een aantal dingen verhelderen. Die laten zich samenvatten in volgende punten.

De wereld van vandaag is heel internationaal. Grenzen vervagen en nagenoeg alle problemen die wij op ons bord vinden vragen Europese of internationale oplossingen, acties, afstemming of samenwerking. Dat is geen eigen beleidskeuze. Dat is een realiteit waar de Vlaamse Regering niet buiten kan.

Om de belangen en voorkeuren, de welvaart en het welzijn van zeven miljoen Vlamingen met alle beschikbare middelen te dienen zal de Vlaamse Regering dus een actief internationaal beleid voeren. Zij zal dat doen volgens de beleidsopties die zijn neergelegd in het regeerakkoord en de beleidsnota en zij zal de haar

toebedeelde bevoegdheden inzake buitenlands beleid maximaal invullen met het oog op een volwaardige Vlaamse belangenbehartiging binnen de EU en ver daarbuiten.

Internationaal beleid wordt gevoerd met en middels diplomaten. Dat is al eeuwen het geval, van lang voor de geboorte van de natiestaat. Ook de Vlaamse Regering zal met andere woorden een eigen diplomatiek korps engageren en uitzenden over de wereld om haar internationaal beleid te documenteren, te adviseren en uit te voeren.

De Vlaamse diplomatie is vanzelfsprekend aangewezen op goede samenwerking met de diplomatieke korpsen van de Federale Regering en de regeringen van de andere deelstaten, in wederzijds belang. De samenwerkingsakkoorden waarvan sprake zijn inmiddels achterhaald. Ze dateren van 1994, we hebben het daar al dikwijls over gehad. Ze zijn dus aan actualisering toe. Mijn kabinet heeft hiertoe het initiatief genomen en staat in contact met de betrokken kabinetten van de andere deelstaten. Ik wil al diegenen die zich zorgen maken over de slagkracht of de goede samenwerking van onze diplomatie oproepen om mee de schouders te zetten onder een spoedige actualisering van deze samenwerkingsakkoorden. Eerder dan te zeuren over een gebrek aan goede samenwerking lijkt het zaak komaf te maken met alle blokkages, en nieuwe – aangepaste – afspraken inzake samenwerking op papier te zetten en te doen naleven in de toekomst.

Mijnheer Vanlouwe, u vraagt naar spanningen met de federale diplomatie. Hoewel de samenwerkingsakkoorden achterhaald zijn, is er de afgelopen jaren vooruitgang geboekt in de samenwerking. Er vallen op dit moment geen bijzondere spanningen te noteren. Nu en dan zijn er natuurlijk wel wrijvingen. Maar zoals eerder gezegd: goede samenwerking is eerder regel dan uitzondering. Toch blijft een herziening van de samenwerkingsakkoorden absoluut noodzakelijk omdat bepaalde aspecten niet langer in overeenstemming zijn met de interne bevoegdheidsverdeling en de Europese verdragen.

Tijdens mijn gesprekken met de minister-presidenten van de andere deelstaten is hierover van gedachten gewisseld. Daarnaast heeft mijn kabinet ook concrete voorstellen tot verbetering en optimalisering van de samenwerking voorgelegd aan de andere deelstaten. Wij werken aan een gemeenschappelijke positie van de deelstaten, in afwachting van een federale gesprekspartner.

Voor uw vraag naar welke initiatieven we al hebben genomen, verwijs ik naar het antwoord dat ik onlangs gaf op de vraag van de heer Deckmyn.

De noodzaak tot aanpassing van de samenwerkingsakkoorden inzake het buitenlands beleid is opgenomen in het regeerakkoord en in de beleidsnota Buitenlands Beleid. Zoals ik reeds zei, heeft mijn kabinet hiertoe het initiatief genomen en staan mijn raadgevers in contact met de betrokken kabinetten van de andere deelstaten. De concrete voorstellen tot verbetering en optimalisering van de samenwerking waarover ik het had in het antwoord op uw vorige vraag zullen ook tijdens die contacten besproken worden.

We hadden het in deze commissie ook al over de aanwezigheid van onze Vlaamse afgevaardigde bij de EU. De afspraken die werden gemaakt hebben ertoe geleid dat afgevaardigden van zowel Vlaanderen, Wallonië als Brussel werden opgenomen in de Belgische delegatie op de bijeenkomst van de Europese Raad over het Meerjarig Financieel Kader op 20 en 21 februari jongstleden. Dit is eigenlijk een afwijking van de samenwerkingsakkoorden en een stap in de goede richting. Dat neemt niet weg dat de aanpassing van de samenwerkingsakkoorden toch essentieel is.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, dank u wel. Het is inderdaad steeds moeilijker geworden om gemeenschappelijke posities in te nemen. De ankerpunten voor het beleid zijn in beide landsdelen zeer verschillend. Ik volg alvast uw analyse. Hier ben ik wel tevreden. U wilt een consequent en doorgedreven Vlaams diplomatiek beleid nastreven. Dat dit vooralsnog in goede samenwerking moet gebeuren met de federale diplomatie, is evident.

Maar toch is het niet de eerste keer dat er spanningen zijn tussen federale en Vlaamse diplomaten. Dat is al verschillende keren, zowel in de pers, maar ook tijdens hoorzittingen in dit parlement, ter sprake gekomen. Ik kijk alvast uit naar uw engagement met betrekking tot die samenwerkingsakkoorden, want één ding is heel duidelijk: de herziening van die samenwerkingsakkoorden is absoluut noodzakelijk.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): De verdere uitbouw van de Vlaamse diplomatie is absoluut een noodzaak. Goede afspraken maken ook goede vrienden. Dat speelt dus ook mee in de verhouding tussen de deelstaten en de federale overheid. De realiteit is natuurlijk dat de bestaande samenwerkingsakkoorden niet aangepast zijn aan de institutionele realiteit en dat die absoluut dringend aangepast moeten worden. Het was dan ook een goede zaak dat er een Vlaamse diplomaat aanwezig was op de recente Europese Raad over het meerjarig financieel kader (MFK). Ik hoop dat dit in de toekomst wordt voortgezet en dat we dus vooruitlopen op de samenwerkingsakkoorden, en dat we tegelijkertijd nauwer aansluiting vinden bij de institutionele realiteit.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Het wordt inderdaad alsmaar moeilijker om een gemeenschappelijk standpunt in te nemen namens België op internationale fora. Dat is natuurlijk het gevolg van het feit dat als er in België geen consensus is, we dan gewoon geen standpunt hebben. Dat is het gevolg van het zogenaamde centrifugaal federalisme dat we kennen. Je hebt ook het coöperatief federalisme. Het werkt niet zo goed bij ons, mogen we wel zeggen, zeker niet als het tussen regionale en federale overheden gaat. De laatste Europese top was wel een goed voorbeeld, maar de premier heeft niet beloofd dat dat in de toekomst altijd zo zal zijn. Het was echter wel mooi dat het de laatste keer zo gebeurde.

Hier is wat indirecte kritiek op Yves Leterme en Kris Peeters geuit. Daarom wil ik toch wel zeggen dat zij gewoon gesteld hebben dat het systeem niet werkt omdat ons land meer en meer geen standpunt kan vertolken bij gebrek aan een eensgezind Belgisch standpunt. We moeten toch ook erkennen dat we in een internationale realiteit zitten waarin deelstaten veelal niet erkend worden, bijvoorbeeld binnen de Europese Unie of de Verenigde Naties. In die realiteit leven we nu eenmaal.

Ik ben tevreden met uw antwoord dat u voor de maximale invulling zult zorgen van de bevoegdheden die we hebben tot de bestaande samenwerkingsakkoorden geactualiseerd zullen worden.

Ik wilde toch even tussenkomen, omdat ik dat namens mijn partij gewoon moest doen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik wil namens mijn partij ook onderstrepen hoe belangrijk het is dat we die samenwerkingsakkoorden van 1994 zullen actualiseren omdat die inderdaad achterhaald zijn. Ik ben heel tevreden om te horen dat u daarmee al aan de slag bent gegaan. In tussentijd is het heel belangrijk dat Vlaanderen samen met de andere deelstaten aan gemeenschappelijke standpunten

werkt die we tegenover onze gesprekspartners kunnen voorleggen, zeker in een tijd waarin grote Europese ambities op ons afkomen en we onze Vlaamse belangen daarbij kunnen meegeven.

Ik ben ook de mening toegedaan dat de soep nooit zo heet wordt gegeten als zij wordt opgediend. Er zullen zeker wel individuele botsingen zijn die misschien wat worden uitvergroot, maar als basislijn mogen we niet de indruk wekken dat we als België niet langer een betrouwbare gesprekspartner zouden zijn en dat het een concurrentie zou worden met de federale diplomatie. Dat zou ook ten koste gaan van de slagkracht van onze Vlaamse diplomaten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de brief van de minister-president aan de Europese Commissievoorzitter Ursula von der Leyen in het kader van de Green Deal – 1640 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, vorige week hebt u in naam van de Vlaamse Regering een brief geschreven aan de Europese Commissievoorzitter, von der Leyen. In die brief hebt u uw bezorgdheden geuit met betrekking tot het Europees klimaatplan en de Green Deal die momenteel wordt uitgewerkt. U hebt bevestigd dat Vlaanderen achter de principes van de Green Deal staat, maar u hebt ook benadrukt dat Vlaanderen veel te weinig geld van de EU krijgt om dit in de praktijk te brengen. Ik citeer uw schrijven: "Ik kan alleen besluiten dat uw voorstel Vlaanderen financieel zou benadelen en geen rekening houdt met de grote investeringen die we al gedaan hebben om onze economie te transformeren en onze uitstoot te verlagen."

Ondertussen heeft minister Demir ook al kritiek op de verdeling van het Fonds voor een rechtvaardige transitie. België zou een minimumbijdrage van 68 miljoen euro ontvangen. Als we dat vergelijken met andere landen, blijkt dat Nederland 220 miljoen euro en Polen zelfs 2 miljard euro krijgt. Daarenboven ziet de EU die injectie in België hoofdzakelijk bestemd voor Henegouwen. In uw brief hebt u hier verrast op gereageerd. U hebt aangehaald dat de Antwerpse en Gentse industrie goed zijn voor meer dan 60 procent van de totale Belgische uitstoot.

Ondertussen is er al een reactie gekomen van de woordvoerder van de Europese Commissie. Zij stelt dat aan het voorstel tot verdeling van de fondsen niets zal wijzigen omdat dit geld net is bedoeld voor de Europese regio's die de minste mogelijkheden hebben om de overgang naar de klimaatneutraliteit zelf te dragen en dat hierover uiteraard nog met de Europese lidstaten zal worden gediscussieerd.

Minister-president, hebt u, naast die uitlating in de pers, ondertussen al een officiële reactie gekregen? De Green Deal wordt met de Europese Commissie besproken en daar zal België, als Europese lidstaat, uiteraard onze belangen verdedigen. Hebt u overleg met de Federale Regering om het standpunt te bepalen of is dat overleg nog op komst? Plant u nog andere initiatieven?

Daarnaast heb ik nog een vraag over het investeringsfonds voor industriële innovatie. De Antwerpse en Gentse industrie is goed voor 60 procent van de totale uitstoot en we kunnen dus ambitieuze groene projecten naar voren brengen. Zult u hierop inzetten? Zult u hiermee rekening houden tijdens uw overleg met de Federale Regering?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, ik wil eerst een voorafgaande opmerking maken. Het gaat altijd over de centen, maar er zijn drie steunmechanismen. Naast direct geld krijgen, zijn er ook mogelijkheden bij de Europese Centrale Bank en met leningen. De landen die niet in het eerste gedeelte vallen, komen ook niet voor het tweede en derde gedeelte in aanmerking en zijn dus eigenlijk driemaal de pineut. Het gaat verder dan die centen.

Gisteren heb ik een antwoord van Europees commissaris Ferreira ontvangen. In dat korte antwoord gaat de Europees commissaris niet veel verder dan een herhaling van het standpunt van de Europese Commissie. Op de Vlaamse grieven die ik in mijn schrijven heb geuit, is niet specifiek ingegaan.

Ondertussen heeft de Europese Commissie haar definitieve landenrapport gepubliceerd, waarin Henegouwen als enige begunstigde van het Just Transition Mechanism naar voren wordt geschoven. De Europese Raad zal de Europese Green Deal nog bespreken. Het publieke debat over de Green Deal zal plaatsvinden in de Europese Raad Milieu, de Europese Raad Onderwijs en de Europese Raad Concurrentievermogen.

In het kader van het Europees semester is er een uitwisseling met de Europese Commissie over de Europese Green Deal geweest. Ook in deze procedure heeft Vlaanderen zijn bezwaren formeel overgemaakt, zowel aan de federale overheid en de andere deelstaten als aan de Europese Commissie.

Op 21 februari 2020 heeft de Vlaamse Regering haar visienota aangenomen die het algemeen standpunt en de krachtlijnen van de Vlaamse visie op de Europese Green Deal vastlegt. De standpunten in de visienota zijn onder meer meegedeeld tijdens de intra-Belgische coördinatievergaderingen van de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie over de standpuntbepaling ter voorbereiding van de Europese Raad. Ook heeft de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie specifiek over de Green Deal een ad-hocvergadering georganiseerd. Tijdens die vergadering zijn de belangrijkste aandachtspunten voor Vlaanderen met betrekking tot de Europese Green Deal toegelicht. De Federale Regering en de andere gewestregeringen hebben de Vlaamse visienota over de Europese Green Deal ook ontvangen.

De Vlaamse Regering zal de initiatieven met betrekking tot de Europese Green Deal nauwgezet blijven opvolgen. De Vlaamse standpunten in de visienota zullen verder aan bod komen in de bestaande intra-Belgische en Europese besluitvormingskanalen.

Wanneer de Europese Commissie concrete initiatieven lanceert die zijn opgesomd in de Green Deal, zal de Vlaamse Regering haar standpunt waar nodig nog verder verfijnen.

Voor uw vierde vraag verwijs ik naar minister Demir, die voor dat fonds bevoegd is.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, dank u wel voor uw antwoord. Elke cent die we kunnen investeren in het klimaat is uiteraard welgekomen. U bent niet de enige die ontevreden is met de vooropgestelde verdeling. Ook de Brusselse minister wil acties ondernemen.

Er is al het een en ander gebeurd. Ik heb u aangehoord. Er werd een document overgemaakt aan de federale collega's. Ik denk niet dat daarop al een antwoord is ontvangen. Ik zal daar misschien nog eens op terugkomen, om te zien hoe zij daarop reageren.

U sprak over de drie pijlers. Ik neem aan dat u het over de portefeuilles had binnen Invest EU en de Europese Investeringsbank. Daar zijn mogelijkheden. Maar u zegt nu dat als je uit de eerste pijler valt, dat de twee andere ook 'foutu' zijn, om het zo te zeggen. België zit nu normaal gezien in de running om iets te krijgen, dus zal het in principe ook wel op die andere twee pijlers een beroep kunnen doen. Ik wil oproepen om ook daar het nodige te doen en in constructief overleg te gaan om te bekijken wat er mogelijk is.

Minister-president Jan Jambon: Het zou daar dezelfde criteria hanteren.

Emmily Talpe (Open Vld): Er is dus een zekere opening om daar iets te doen. We moeten die kans grijpen.

U verwees naar de havengebieden en de uitstoot. We hebben in West-Vlaanderen ook de havens van Zeebrugge en Oostende en heel wat kmo's in het hinterland. Dat zijn natuurlijk ook projecten waar we ondersteuning kunnen gebruiken.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister-president, ik begin met een punt waarover ik het met u eens ben: de link tussen de drie pijlers is een absurde link. In ieder geval zou een loskoppeling van die drie veel logischer zijn. Het is meer dan de moeite waard om dat namens België te bepleiten op het Europese overleg daarover. Het zou veel nuttiger zijn geweest om daarmee te beginnen, in plaats van te doen wat u nu hebt gedaan. Wat u nu hebt gedaan, heeft vooral een negatieve impact: klagen over de eerste pijler is nogal absurd want als het gaat over compensatie- en reconversiemiddelen voor het sluiten van steenkoolmijnen, dan hebben we die ook in Vlaanderen al decennia geleden evengoed gekregen. Het is nogal absurd om te zeuren, wanneer je ze al eens hebt gekregen, dat anderen ze nu ook krijgen.

Met betrekking tot het tweede en derde luik zou u gelijk hebben als Vlaanderen er geen toegang toe zou hebben, maar ook dat zou geloofwaardiger zijn als Vlaanderen tegelijkertijd ook een ambitieus klimaatbeleid had in plaats van een klimaatbeleid waarbij het weigert om de Europese doelstellingen te onderschrijven en weigert om naar klimaatneutraliteit in 2050 te gaan.

Ik heb een simpele praktische vraag, minister-president. Ik denk dat het geloofwaardiger zou zijn indien de Vlaamse Regering zich zou engageren om naar klimaatneutraliteit te gaan in 2050 in ruil voor deelname aan die tweede en derde pijler, en indien zij dan ook bereid is om daarvoor geloofwaardige projecten in te dienen. Bent u bereid om dat als een mogelijke piste te onderzoeken? Dat zou mij, eerlijk gezegd, veel constructiever lijken dan wat u nu als communicatie hanteert.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, de visienota die door de Vlaamse Regering op 21 februari werd goedgekeurd, kwam er na een algemeen standpunt over de Green Deal waarin krachtlijnen werden vastgelegd voor de verdere standpuntbepaling over de verschillende onderwerpen die nog ter sprake zullen komen bij de Green Deal. Het is terecht dat de Vlaamse Regering niet akkoord gaat met de voorstellen van de Europese Commissie over het Just Transition Mechanisme. Er werd al gewezen op de links tussen de pijlers: de financiële ondersteuning, het garantieschema en de leningenfaciliteit. Vlaanderen heeft in het verleden al heel wat inspanningen gedaan: reconversies, investeringen in onder meer de haven. Het komt er eigenlijk op neer dat wij als goede leerlingen worden gestraft door Europa, terwijl anderzijds de slechte leerlingen in Europa, die altijd wat zijn achtergebleven, nu eerder beloond zouden worden.

Voor ons is het van belang dat Vlaanderen geen transitieachterstand mag oplopen doordat wij buitenspel worden gezet. Voor ons komt het erop neer dat er een gelijk

speelveld voor onze landbouw en onze kmo's en onze bedrijven moet zijn. Dat is voor ons absoluut noodzakelijk.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dat Just Transition Fund is natuurlijk maar een onderdeel van het mechanisme, en ook een klein onderdeel van de hele Green Deal. Het is spijtig dat hier zo op gefocust wordt want het gaat over weinig geld. Er is bij Europa veel meer geld te vinden om in het kader van de Green Deal die transitie te maken. Er zijn nog vele andere financieringsmiddelen en -fondsen, en dus veel mogelijkheden om hierop in te spelen. Wij zien de Europese Unie echt als een belangrijke partner om de omslag naar die klimaatneutrale samenleving te maken. Voor ons is Europa in dezen een partner en geen vijand, maar het is wel belangrijk dat we een goede strategie ontwikkelen om in Europa optimaal gebruik te kunnen maken van die vele, vele miljarden euro's die ter beschikking worden gesteld. Europa verbindt natuurlijk aan de toekenning van die middelen een aantal voorwaarden, en de heer Tobback heeft daar al op gewezen. Men vraagt van de lidstaten wel voldoende ambitie en in het ontwerp MFK worden de middelen van dat Just Transition Fund blijkbaar gekoppeld aan een nationale doelstelling inzake klimaatneutraliteit. België heeft vandaag die doelstelling niet.

Zal Vlaanderen aanvaarden om zo'n doelstelling op te nemen als de financiële middelen van het Just Transition Fund en mogelijk ook van de tweede en derde pijler hiervan afhankelijk zouden worden gemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): We hebben het er hier al een paar keer gehad over hoe moeilijk wij met ons huidig staatsbestel aan buitenlands beleid kunnen doen door het gebrek aan een eensgezind standpunt en hiërarchie. Dit is daar opnieuw een schoolvoorbeeld van. Ook hier is er wel degelijk intra-Belgisch overleg geweest, maar omdat Vlaanderen zich benadeeld voelde door de 68 miljoen euro is er daarover dan geen gemeenschappelijk Belgisch standpunt ingenomen, ook niet op die top. België kan dat op zich niet aankaarten bij de EU, want er is daarover bij mijn weten geen Belgisch standpunt tot op heden. Dat is opnieuw die hele staatsstructuur die hier doorloopt.

Ik heb ook nog eens gekeken wat onze Limburgse steenkoolmijnen ooit gekregen hebben van de EU. Dat ging maar eventjes over 600 miljoen euro. Ik zou me toch niet te hard focussen op die 68 miljoen euro. Ik vraag van de Vlaamse Regering ook een strategie om binnen Europa te kijken voor welke middelen we dan wel in aanmerking komen, want de meest innovatieve universiteit van Europa, de KU Leuven, ligt hier. De innovatie bij ons is zo groot. Wij hebben eigenlijk de beste universiteit op ons grondgebied. Laten we daarop inzetten om te zorgen dat onze bedrijven die bepaalde zaken ontwikkelen, die verder kunnen waarmaken op het terrein en dat ten gunste van het klimaat. Volgens mij is daarvoor in Europa ook geld te halen, en misschien veel meer dan die 68 miljoen euro. Laten we daar werk van maken en dit achterhoedegevecht een stukje achter ons laten. Ik zou daar eerlijk gezegd niet te veel heisa over maken. Het is waar: wij krijgen niets en Henegouwen wel. Het is juist, dat klinkt oneerlijk, maar ik denk dat we moeten vooruitkijken en zien waar er wel middelen te halen zijn ten voordele van onze Vlaamse regio.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik vind het een beetje eigenaardig dat u zegt dat er aan de andere kant ook nog geld te krijgen is, en we dus maar moeten vergeten op welk vlak we benadeeld worden. Dat zullen we niet, we zullen op de twee fronten strijden en op de twee fronten proberen ons rechtmatig deel binnen te halen.

Mijnheer Tobback, ik geloof ook niet dat in Henegouwen vandaag nog veel steenkoolmijnen en ijzerertsminen gesloten worden. Ik denk niet dat dat aan de orde is en toch gaat daar veel geld naartoe. Het kan zijn dat u 68 miljoen euro niet veel geld vindt, ik vind dat wel veel geld.

Mijnheer Tobback, wat uw omschrijving van de doelstellingen betreft, denk ik dat ik goed ben ingelicht. De Vlaamse Regering heeft de doelstelling inzake een reductie met 35 procent in 2030 onderschreven. We hebben gezegd dat we ons hiervoor engageren. Hoewel 2030 nog tien jaar van ons af ligt, hebben we al voor 32,5 procent, bijna 33 procent, maatregelen gezien. Net omdat we op innovatie en ontwikkeling inzetten, denken we die 2 procent nog te bereiken. We zetten uitdrukkelijk in op een reductie met 35 procent.

Wat de klimaatneutraliteit betreft, hebben we tijdens de vergadering van het Overlegcomité drie weken geleden wel een Belgisch standpunt bereikt, over alle gewesten heen. Ik weet niet goed waarover u praat. We hebben een Belgisch consensusstandpunt over de klimaatneutraliteit bereikt.

Mijnheer Steenwegen, ik ga ermee akkoord dat de EU een partner moet zijn en zich als een partner moet opstellen. De EU moet zich niet met het intra-Belgisch systeem moeien en moet zeggen wat de criteria zijn. De EU moet het aan de lidstaten overlaten tot een billijke verdeling te komen. Van een partner mogen we verwachten dat hij zich gedraagt zoals een partner zich moet gedragen.

Mevrouw Brouwers, ik heb u hopelijk niet horen betreuren dat er geen hiërarchie is. Laten we daar duidelijk over zijn.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik dank iedereen voor de talrijke reacties op mijn vraag om uitleg. Het is niet mijn bedoeling op de Europese Green Deal zelf in te gaan, dat is voor een andere minister. Ik begrijp de frustratie met betrekking tot de drie pijlers en de koppeling, maar het is wat het is en we zullen zo goed mogelijk moeten onderhandelen.

Mijnheer Vanlouwe, ik zou niet over straffen spreken. De doelstelling van de EU om de landen die een ferme inhaalbeweging maken meer te geven, is geen slechte attitude. Dat is gestoeld op solidariteit, maar het mag natuurlijk niet overhellen en zo voelt het nu natuurlijk aan, zeker als we de nominale bedragen lezen die aan de verschillende lidstaten zouden worden toegekend.

Dat mechanisme voor een rechtvaardige transitie betreft meer dan financiering. Daar maakt ook de oprichting van een platform voor technische bijstand deel van uit. Ik denk niet dat dit pro rata gebeurt en daar moeten we dus zeker een beroep op doen waar we er een meerwaarde kunnen uit halen.

Minister-president, om te concluderen wil ik vragen onze Vlaamse belangen te verdedigen. U moet zeker met de Federale Regering overleggen. We hebben onze ambities en de nota overgemaakt. U mag gerust aan de alarmbel trekken of telefoontjes plegen zodat de Federale Regering zo snel mogelijk haar reactie kan geven en we verder kunnen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.